

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04
21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/35/27/93

PRESTIŻ ZAWODÓW

Komunikat z badań

Warszawa, marzec 1993 r.

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

Prestiż jest ważnym elementem świadomości społecznej, a postrzeganie jego hierarchii wyrazem dominującego w społeczeństwie systemu wartości. Badania nad prestiżem zawodów, zwłaszcza w dobie przemian ustrojowych, pozwalają na uchwycenie procesu różnicowania się społeczeństwa z punktu widzenia oceny statusu społecznego pewnych grup zawodowych.

Tematyka ta była między innymi przedmiotem jednego z ostatnich badań CBOS¹. Szacunek wyrażany dla pewnych kategorii zawodów badano za pomocą dwóch pytań: pierwsze dotyczyło zawodu cieszącego się szacunkiem u respondenta, drugie - zawodu pożądanego dla jego dziecka.

Szacunek dla zawodów

Zadaniem respondentów było wybranie z listy dwudziestu nazw zawodów pięciu zasługujących ich zdaniem na największe uznanie i szacunek. Zanotowano następujące wyniki:

Tabela 1

Ranga	Zawód	Odsetek wyborów
1	Lekarz	81
2	Nauczyciel	57
3	Rolnik	51
4	Górnik	37
5	Profesor uniwersytetu	37
6	Sędzia	27
7	Ksiądz	25
8	Policjant	25
9	Inżynier	25
10	Oficer wojska	23
11	Prokurator	18
12	Dziennikarz	18
13	Minister	14
14	Prywatny przedsiębiorca	12
15	Prywatny handlowiec	8
16	Programista komputerowy	7
17	Stoczniowiec	7
18	Posel	7
19	Księgowy	6
20	Urzędnik państwowy	5

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (32) zrealizowano w dniach 12-14 lutego 1993 r. na 1255-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

Najwyższe pozycje w hierarchii prestiżu zajęły zawody cieszące się poważaniem ze względu na wielką użyteczność społeczeństwu, a zarazem wymagające gruntownego wykształcenia (lekarz, nauczyciel), oraz ze względu na społeczny pożytek, poparty ciężką pracą (rolnik, górnik). W dalszej kolejności znalazły się zawody kojarzone z zapewnieniem bezpieczeństwa (policjant, oficer wojska) i wymiarem sprawiedliwości (sędzia). Sporym szacunkiem cieszą się zawody, postrzegane przez społeczeństwo jako profesje wymagające czegoś w rodzaju powołania, mające "prestiż same w sobie" (profesor uniwersytetu, ksiądz, ale także lekarz oraz nauczyciel).

Niewielkie uznanie wśród respondentów zyskują zawody należące do sfery życia publicznego, a więc kojarzone ze sprawowaniem władzy (sądowniczej - prokurator, wykonawczej - minister, ustawodawczej - poseł), z wpływem na kształtowanie opinii publicznej (dziennikarz) oraz zawody urzędnicze (księgowy, urzędnik państwowy). Małym prestiżem cieszą się także zawody, które na szerszą skalę pojawiły się wraz z przejściem do wolnorynkowego porządku ekonomicznego (prywatny przedsiębiorca, prywatny handlowiec, w jakimś sensie także programista komputerowy). Być może wyniki te mają związek z wcześniejszymi badaniami CBOS, z których wynikało, że ponad połowa badanych nie ceni ludzi zamożnych i uważa iż do bogactwa doszli oni raczej nieuczciwymi i pokretnymi sposobami niż ciężką pracą i przedsiębiorczością². Nasuwa się także pewna analogia między niską pozycją zawodu posła w hierarchii zawodów a niską pozycją Sejmu, zajmującego wraz z Senatem ostatnie miejsca w rankingu instytucji państwowych³.

Odrębną wymowę może mieć ograniczone uznanie dla zawodu stoczniewca, symbolizującego walkę z systemem komunistycznym, ale być może przez to obciążonego także odpowiedzialnością za przedłużające się dotkliwe skutki przemian ustrojowych.

² Zob. komunikaty CBOS: "Wydatki budżetowe i podatki. Społeczna akceptacja zamożności", listopad '92; "Bogaci w społeczeństwie", luty '93.

³ Zob. komunikaty CBOS: "Społeczny wizerunek Sejmu", luty '93; "Społeczna ocena działalności głównych instytucji i organizacji", luty '93.

Zawód lekarza doceniają wszyscy bez względu na płeć, wiek, wykształcenie, zamieszkanie, wysokość dochodów i praktyki religijne. Nauczyciela darzą szacunkiem raczej pracownicy umysłowi i kadra kierownicza niż robotnicy i rolnicy. Rolnika cenią respondenci ze wsi, z regionów typowo rolniczych, z niskim wykształceniem. Zawodu górnika nie doceniają ludzie z wielkich miast, z wykształceniem wyższym, prywatni przedsiębiorcy i inteligencja, a profesora uniwersytetu najczęściej mieszkańcy wsi oraz ludzie z niskim wykształceniem. Ministrowie cieszą się szacunkiem przede wszystkim u kobiet, gospodyń domowych, prywatnych przedsiębiorców i u ludzi dobrze uposażonych.

Pewną zarysowującą się prawidłowością jest wybieranie przez ankietowanych zawodów o charakterze zbliżonym do własnej profesji lub poziomu wykształcenia. Rolnicy zatem wybierają zawód rolnika, ludzie ze średnim lub wyższym wykształceniem - zawody inteligenckie, badani często uczestniczący w praktykach religijnych - zawód księdza.

Porównanie wyników omawianych badań z wynikami sondaży przeprowadzanych przed kilku laty napotyka trudności dwojakiego rodzaju; po pierwsze - w części badań wybór poważanych zawodów odbywał się za pomocą pytania otwartego, po drugie - lista zawodów poddanych ocenie zawierała często inne kategorie zawodów niż w badaniu z lutego '93.

Mając na uwadze te ograniczenia warto jednak przyrzeć się wynikom niektórych sondaży. Na przykład w badaniu CBOS z listopada '87⁴ odpowiedzi na pytanie otwarte przyniosły wyniki zbliżone do powyższych. Pierwsze cztery pozycje zajmowały te same zawody, a więc otwierał listę lekarz (80% wskazań), dalej następowały kolejno: nauczyciel (61%), górnik (51%), rolnik (39%), hutnik (20%), zawody prawnicze (15%), ksiądz (13%), pielęgniarka (12%), profesor wyższej uczelni (11%). Na dalszych miejscach byli sytuowani milicjant i wojskowy (około 8%), dziennikarz (3%), na bardzo odległych - zawody kojarzone z różnymi szczeblami władzy: dyrektor, polityk, minister (1-2%).

Autorzy komentarza do tych badań (H. Domański i Z. Sawiński) interpretując uzyskane wyniki stwierdzili, że po pierwsze - doceniona została praca kwalifikowana - zarówno

⁴ Zob. komunikat CBOS "Jakie zawody są przez ludzi cenione", luty '88.

umysłowa, jak i fizyczna - w zawodach tradycyjnie traktowanych jako społecznie użyteczne; po drugie, zauważyli, że prawie całkowicie została pominięta rola kobiet w zawodowym podziale pracy (respondenci wymieniając zawody - z wyjątkiem zawodu pielęgniarki - nie stosowali w ich nazwie końcówki, wskazującej na żeński charakter danej profesji).

W badaniu przeprowadzonym przez IFiS PAN w maju i czerwcu tego samego roku za pomocą pytania zamkniętego uzyskano wyniki nieco odmienne. Stosując metodę agregacji (połączenia) ocen jednostkowych w hierarchie zbiorcze, porównano wyniki roku 1987 z rezultatami uzyskanymi w badaniach z roku 1975⁵. Oto zawody otwierające listę dwudziestu dziewięciu pozycji:

Tabela 2

Ranga	Tytuł zawodowy	Ocena prestiżu	
		'75	'87
1	Profesor uniwersytetu	90	87
2	Górnik	72	83
3	Lekarz	86	82
4	Dyrektor fabryki	76	79
5	Nauczyciel	77	79
6	Minister	85	78
7	Dziennikarz	71	71
8	Pielęgniarka	62	70
9	Adwokat	64	69
10	Inżynier w fabryce	72	69
11	Ksiądz	69	69
12	Inżynier rolnik	69	69
13	Rolnik indywidualny	51	66
14	Oficer zawodowy	65	65
15	Kierownik PGR	61	65

Przy porównaniu wyników najnowszych badań z danymi uzyskanymi w roku 1987 zwraca uwagę powtórzenie się czterech zawodów zajmujących najwyższe pozycje w hierarchii, z wyjątkiem rolnika znajdującego się sześć lat temu na początku drugiej dziesiątki (w 1975 roku pod koniec drugiej dziesiątki). Na wyższych pozycjach niż obecnie znajdowały się w 1987 roku także zawody kojarzone z władzą lub "krążące w jej orbicie", a więc minister (w 1975

⁵ H. Domański, Z. Sawiński, "Wzory prestiżu a struktura społeczna", IFiS PAN, Ossolineum 1991, s. 113-148.

aż trzecia pozycja) i dziennikarz (zaraz za pierwszą piątką). Wzrósł także prestiż - obok wspomnianego rolnika - zawodu księdza, policjanta i oficera wojska. Na dole hierarchii pozostali pracownicy biur i urzędów państwowych. Tak zdecydowane zmniejszenie prestiżu zawodu ministra w porównaniu z rokiem 1987, a jeszcze większe w stosunku do czasów gierkowskich, można interpretować następująco: w poprzednich latach prestiż tego zawodu - faktyczny lub wymuszony okolicznościami ustrojowymi - mógł wynikać z aury niedostępności i przekonania o wszechwładzy jego przedstawicieli, obecnie zaś, wskutek zwiększenia jawności poczynañ władzy, jest kojarzony wprawdzie z zawodem wysokiej rangi, ale jednak urzędnika państwowego.

Zawód dla dziecka

Na pytanie o zawód, jaki respondenci wybraliby dla swojego dziecka z listy dwudziestu pozycji, uzyskano następujące wyniki:

Tabela 3

Ranga	Zawód	Odsetek wyborów
1	Lekarz	32
2	Inżynier	9
3	Prywatny przedsiębiorca	8
4	Programista komputerowy	8
5	Nauczyciel	8
6	Rolnik	4
7	Dziennikarz	4
8	Ksiądz	4
9	Oficer wojska	4
10	Prywatny handlowiec	4

Zawód profesora uniwersytetu wybrało dla swoich dzieci 3% respondentów. Pozostałe zawody uzyskały poniżej 2% wskazań i były to w kolejności: sędzia, prokurator, górnik, księgowy, minister. Zamykają listę: policjant, stoczniowiec, urzędnik państwowy i poseł

Tabela 1. Które z wymienionych zawodów zasługują Pana(i) zdaniem na największe uznanie, szacunek

(proszę wskazać pięć z nich)

1 - inżynier, 2 - minister, 3 - lekarz, 4 - ksiądz, 5 - księgowy, 6 - poseł, 7 - prywatny handlowiec,
 8 - prokurator, 9 - stoczniovec, 10 - nauczyciel, 11 - prywatny przedsiębiorca, 12 - sędzia, 13 - rolnik,
 14 - policjant, 15 - programista komputerowy, 16 - dziennikarz, 17 - urzędnik państwowy, 18 - oficer wojska,
 19 - górnik, 20 - profesor uniwersytetu

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ogółem	25	14	82	26	6	7	8	18	7	57	12
Płeć											
Mężczyźni	28	11	78	23	6	7	9	16	8	56	16
Kobiety	22	17	84	28	6	7	7	20	7	59	10
Wiek											
do 24 lat	18	16	82	17	7	8	9	20	10	52	16
25-34	26	14	79	21	5	7	14	19	11	55	16
35-44	23	14	83	18	7	5	10	23	6	58	17
45-54	34	13	82	24	6	4	5	16	5	63	9
55-64	25	16	85	36	6	9	4	16	10	53	6
65 lat i więcej	22	13	79	40	6	9	5	14	4	61	9
Miejsce zamieszkania											
Wieś	25	13	84	31	5	8	7	18	6	56	10
Miasto do 20 tys.	22	16	84	26	6	6	10	20	12	56	15
od 21 do 100 tys.	29	12	85	23	6	6	8	11	8	57	14
101-500 tys.	26	15	74	14	8	7	9	28	7	58	13
501 tys. i więcej mieszk.	18	20	77	27	8	6	8	15	6	62	15
Region											
Północny	16	12	80	23	7	8	14	17	14	60	11
Zachodni	22	14	86	23	4	10	3	21	9	50	17
Środkowozachodni	23	13	85	24	6	4	7	20	8	57	15
Środkowy	21	15	80	21	8	3	9	16	8	59	12
Wschodni	26	11	84	34	3	9	9	16	9	50	10
Południowo-wschodni	26	18	84	32	6	7	8	11	4	62	13
Południowo-zachodni	36	15	75	23	8	9	6	26	2	59	10
Wykształcenie											
Podstawowe	23	15	82	33	6	8	7	18	7	57	7
Zasadnicze zawodowe	22	13	79	22	6	7	12	23	11	53	18
Średnie	30	15	84	19	8	6	7	15	5	60	13
Wyższe	25	12	79	22	3	5	6	15	1	66	19
Grupa społ.-zaw. pracujący											
Kadra kier., inteligencja	23	15	83	19	8	3	7	11	2	76	22
Prac. umysł. niż. szczebla	25	11	85	20	7	7	3	20	5	64	11
Pracownicy fiz.- umysł.	22	15	73	32	4	1	20	15	1	41	21
Robotnicy wykwalifikowani	24	12	79	14	5	7	14	19	9	55	17
Robotnicy niewykwalifik.	37	15	78	27	4	5	4	19	5	51	7
Rolnicy	23	12	81	44	5	11	8	25	4	51	4
Prywatni przedsiębiorcy	36	22	85	14	10	5	11	12	4	57	36
Bierni zawodowo											
Renciści i emeryci	24	15	83	33	7	9	4	17	8	59	7
Uczniowie i studenci	21	16	79	7	12	10	8	17	6	52	23
Bezrobotni	19	9	90	11	6	5	10	12	9	58	18
Gospodynie domowe i inni	30	21	72	25	5	5	12	26	19	62	10
Dochody na jedną osobę											
Poniżej 500 tys. zł	23	16	85	33	6	13	8	23	6	57	8
500 tys. - 999 tys.	24	12	82	24	5	7	10	16	10	57	13
1000 tys. - 1499 tys.	28	14	84	26	6	5	7	19	9	57	11
1500 tys. - 1999 tys.	20	15	79	19	7	6	5	17	4	55	14
2000 tys. i powyżej	25	17	77	28	10	8	8	20	4	60	15
Ocena własnych war. mater.											
Złe	24	11	87	23	7	7	9	17	10	59	11
Średnie	26	16	77	30	6	7	7	20	6	56	13
Dobre	23	18	81	19	5	7	9	16	2	56	15
Udział w prakt. religijnych											
Kilka razy w tygodniu	21	14	78	41	4	5	7	24	5	62	10
Raz w tygodniu	25	15	81	32	6	8	6	20	7	58	11
Kilka razy w roku	24	14	83	13	6	7	12	14	10	54	13
W ogóle nie uczestniczy	29	9	85	7	12	3	10	14	7	58	23
Ocena kier. rozw. syt. w kraju											
Dobry kierunek	29	17	80	29	6	8	6	18	6	58	18
Zły kierunek	23	13	82	23	6	7	9	19	8	59	11
Trudno powiedzieć	25	13	81	30	7	7	7	17	6	50	10

Tabela 1. (cd.)

(%)

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Liczba osób
Ogółem	27	52	25	7	18	5	24	37	37	1249
Płeć										
Mężczyźni	24	53	26	8	16	4	29	40	38	562
Kobiety	29	51	25	7	19	6	19	35	37	687
Wiek										
do 24 lat	34	52	17	17	20	8	12	39	40	167
25-34	29	51	21	6	20	4	20	36	43	223
35-44	26	50	28	6	20	3	26	39	36	273
45-54	22	58	24	8	14	7	28	36	37	214
55-64	22	55	31	4	16	4	29	36	33	192
65 lat i więcej	31	45	29	5	15	6	25	37	34	178
Miejsce zamieszkania										
Wieś	25	66	27	4	15	5	26	37	30	507
Miasto do 20 tys.	30	44	21	9	21	6	20	35	39	140
od 21 do 100 tys.	26	48	24	9	18	6	25	37	43	232
101-500 tys.	27	36	27	10	23	4	25	43	37	224
501 tys. i więcej mieszk.	33	40	24	12	16	6	16	30	54	146
Region										
Północny	37	48	25	10	20	6	16	36	34	162
Zachodni	39	45	25	5	16	4	26	40	40	109
Środkowozachodni	25	54	28	8	21	4	24	39	37	184
Środkowy	24	49	29	8	19	5	25	39	41	231
Wschodni	18	65	32	2	15	5	31	34	34	142
Południowo-wschodni	18	68	22	8	12	4	22	37	37	201
Południowo-zachodni	33	36	19	10	21	8	23	36	37	220
Wykształcenie										
Podstawowe	25	57	31	4	14	5	29	40	27	496
Zasadnicze zawodowe	21	52	27	8	21	3	28	40	32	342
Średnie	32	49	19	11	21	7	14	32	49	339
Wyższe	49	30	10	13	13	8	11	27	77	72
Grupa społ.-zaw. pracujący										
Kadra kier., inteligencja	37	30	10	9	23	14	18	19	73	57
Prac.umysł.niż.szczebła	34	47	23	11	17	6	13	36	51	96
Pracownicy fiz.- umysł.	22	64	28	6	18	12	14	44	40	56
Robotnicy wykwalifikowani	28	47	19	8	21	3	32	53	31	137
Robotnicy niewykwalifik.	22	59	32	6	15	9	33	45	27	73
Rolnicy	26	68	33	2	13	5	26	33	23	130
Prywatni przedsiębiorcy	35	29	15	6	16	2	36	14	56	46
Bierni zawodowo										
Renciści i emeryci	26	51	30	5	15	5	25	38	34	380
Uczniowie i studenci	45	43	16	20	23	4	4	32	58	48
Bezrobotni	16	65	22	13	23	2	23	41	38	122
Gospodynie domowe i inni	27	46	24	9	20	2	20	31	30	100
Dochody na jedną osobę										
Poniżej 500 tys.zł	20	66	26	2	14	2	23	37	28	159
500 tys. - 999 tys.	25	59	26	8	20	4	25	41	29	350
1000 tys. - 1499 tys.	31	47	28	7	15	6	27	37	36	349
1500 tys. - 1999 tys.	27	50	28	11	20	4	23	39	49	178
2000 tys. i powyżej	32	35	16	10	21	10	19	29	54	190
Ocena własnych war. mater.										
Złe	24	54	26	6	17	5	26	41	31	538
Średnie	27	51	25	8	16	6	23	35	39	554
Dobre	38	46	24	12	24	5	17	31	50	155
Udział w prakt. religijnych										
Kilka razy w tygodniu	22	49	29	9	19	6	19	42	32	125
Raz w tygodniu	28	55	25	6	17	5	22	36	36	696
Kilka razy w roku	28	50	25	7	17	5	29	40	40	311
W ogóle nie uczestniczy	26	38	24	16	27	8	21	32	42	112
Ocena kier.rozw.syt.w kraju										
Dobry kierunek	29	42	24	10	17	6	17	31	48	263
Zły kierunek	25	54	25	7	19	5	27	38	35	784
Trudno powiedzieć	30	57	31	6	13	7	21	42	33	202

Tabela 2. Który z wymienionych zawodów wybrał(a)by Pan(i) dla swego dziecka?
 1 - inżynier, 2 - minister, 3 - lekarz, 4 - ksiądz, 5 - księgowy, 6 - poseł, 7 - prywatny handlowiec,
 8 - prokurator, 9 - stoczniovec, 10 - nauczyciel, 11 - prywatny przedsiębiorca, 12 - sędzia, 13 - rolnik,
 14 - policjant, 15 - programista komputerowy, 16 - dziennikarz, 17 - urzędnik państwowy, 18 - oficer wojska,
 19 - górnik, 20 - profesor uniwersytetu

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ogółem	9	1	32	4	2	0	4	2	1	8	8
Płeć											
Mężczyźni	12	1	30	4	2	0	4	2	1	4	10
Kobiety	7	2	34	4	2	0	3	2	0	11	7
Wiek											
do 24 lat	5	3	40	0	0	0	4	2	0	5	10
25-34	7	0	33	4	1	0	5	4	0	5	11
35-44	8	0	26	3	2	0	5	1	1	8	12
45-54	12	2	33	4	4	0	4	2	0	8	3
55-64	10	1	32	5	2	0	4	1	0	9	8
65 lat i więcej	14	2	33	8	1	0	0	3	1	10	5
Miejsce zamieszkania											
Wieś	8	3	35	5	1	0	3	3	0	9	7
Miasto do 20 tys.	6	0	30	1	1	0	6	1	2	9	13
od 21 do 100 tys.	13	1	28	6	2	0	4	2	1	9	9
101-500 tys.	9	0	32	2	2	0	4	1	1	5	9
501 tys.i więcej mieszk.	12	1	32	3	2	0	3	2	0	6	7
Region											
Północny	4	2	30	4	2	0	4	1	3	4	11
Zachodni	16	1	35	2	2	0	2	2	0	4	8
Środkowozachodni	10	0	30	5	1	0	3	1	1	8	9
Środkowy	10	1	29	4	3	0	5	4	0	8	8
Wschodni	5	2	39	4	2	0	5	2	0	6	7
Południowo-wschodni	10	1	35	2	2	0	5	3	0	11	9
Południowo-zachodni	11	3	30	6	1	0	3	1	0	11	6
Wykształcenie											
Podstawowe	11	2	34	6	1	0	3	2	1	9	5
Zasadnicze zawodowe	7	1	32	4	3	0	4	1	1	5	10
Średnie	7	1	31	2	1	0	4	3	0	10	11
Wyższe	18	0	23	0	0	0	1	3	0	4	14
Grupa społ.-zaw. pracujący											
Kadra kier., inteligencja	10	0	21	0	7	0	1	0	0	2	15
Prac.umysł.niż.szczebla	8	0	31	3	1	0	4	1	0	6	11
Pracownicy fiz.- umysł.	10	2	32	4	0	0	8	6	0	9	15
Robotnicy wykwalifikowani	13	1	31	6	3	0	4	1	1	2	10
Robotnicy niewykwalifik.	8	0	39	2	5	1	2	1	1	13	7
Rolnicy	8	1	24	5	2	0	3	2	0	10	4
Prywatni przedsiębiorcy	6	0	23	0	0	0	8	4	2	10	13
Bierni zawodowo											
Renciści i emeryci	10	2	34	6	2	0	3	2	0	10	6
Uczniowie i studenci	6	0	37	0	0	0	5	0	0	0	11
Bezrobotni	6	3	35	2	1	0	5	3	1	5	10
Gospodynie domowe i inni	8	3	37	2	1	1	3	1	1	13	8
Dochody na jedną osobę											
Poniżej 500 tys.zł	10	1	39	7	1	0	3	2	0	7	3
500 tys. - 999 tys.	7	2	31	4	2	0	4	2	1	9	7
1000 tys. - 1499 tys.	8	2	34	4	2	0	3	2	1	8	9
1500 tys. - 1999 tys.	9	1	26	3	1	0	6	2	0	8	13
2000 tys. i powyżej	13	0	30	3	3	0	2	1	0	5	10
Ocena własnych war. mater.											
Złe	9	1	35	4	1	0	4	2	1	8	7
Średnie	9	2	32	4	2	0	3	2	1	8	9
Dobre	11	0	23	4	3	0	3	1	0	5	12
Udział w prakt. religijnych											
Kilka razy w tygodniu	8	0	31	9	2	0	2	0	0	13	8
Raz w tygodniu	9	2	33	4	2	0	4	2	0	10	9
Kilka razy w roku	9	1	31	2	2	0	3	2	1	4	9
W ogóle nie uczestniczy	10	2	33	4	1	0	6	2	1	2	7
Ocena kier.rozw.syt.w kraju											
Dobry kierunek	13	1	30	4	1	0	3	0	0	6	10
Zły kierunek	9	2	33	4	2	0	4	3	1	7	8
Trudno powiedzieć	5	2	30	6	2	0	4	2	1	12	9

Tabela 2. (cd.)

(%)

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Liczba osób
Ogółem	3	4	1	8	4	0	4	2	3	1237
Płeć										
Mężczyźni	2	4	1	9	4	0	4	2	2	555
Kobiety	3	4	0	7	4	1	3	2	4	682
Wiek										
do 24 lat	2	0	0	13	6	0	3	2	3	168
25-34	4	4	1	9	5	0	1	0	4	221
35-44	5	2	1	13	4	1	6	1	2	271
45-54	1	4	1	7	3	0	5	2	4	212
55-64	1	9	1	2	2	0	4	1	5	189
65 lat i więcej	1	5	0	2	4	1	3	6	2	176
Miejsce zamieszkania										
Wieś	2	9	1	3	2	0	6	3	2	505
Miasto do 20 tys.	6	1	0	11	4	0	3	0	4	140
od 21 do 100 tys.	2	2	0	9	5	1	2	2	2	228
101-500 tys.	4	0	2	11	6	0	3	3	4	220
501 tys. i więcej mieszk.	2	1	0	17	5	1	1	0	7	145
Region										
Północny	5	5	2	11	1	1	3	1	5	162
Zachodni	4	3	0	6	9	0	3	1	2	108
Środkowozachodni	2	4	0	9	4	1	6	2	4	183
Środkowy	1	4	2	9	4	1	3	0	4	228
Wschodni	2	9	1	5	2	0	9	0	1	142
Południowo-wschodni	1	3	1	6	3	1	2	4	2	199
Południowo-zachodni	5	1	0	8	6	0	1	5	4	216
Wykształcenie										
Podstawowe	2	7	1	4	3	0	4	4	2	489
Zasadnicze zawodowe	2	3	1	10	4	0	6	2	3	340
Średnie	4	1	0	12	5	0	2	0	4	337
Wyższe	6	0	0	12	7	1	1	0	10	71
Grupa społ.-zaw. pracujący										
Kadra kier., inteligencja	8	0	0	17	6	2	3	0	8	56
Prac.umysł.niż.szczebła	5	0	2	13	3	1	2	0	9	96
Pracownicy fiz.- umysł.	3	0	0	8	2	0	2	0	0	56
Robotnicy wykwalifikowani	3	0	0	14	5	0	3	0	2	135
Robotnicy niewykwalifik.	1	2	1	4	3	0	6	2	2	73
Rolnicy	2	19	3	4	0	1	8	1	4	130
Prywatni przedsiębiorcy	6	2	0	8	9	0	5	0	6	45
Bierni zawodowo										
Renciści i emeryci	1	5	0	3	4	1	3	5	3	375
Uczniowie i studenci	9	0	0	20	10	0	1	0	0	49
Bezrobotni	0	1	2	11	3	0	6	3	2	121
Gospodynie domowe i inni	3	2	0	9	7	0	1	1	0	100
Dochody na jedną osobę										
Poniżej 500 tys.zł	2	10	0	2	4	1	4	2	3	158
500 tys. - 999 tys.	2	6	2	6	4	0	5	3	2	349
1000 tys. - 1499 tys.	2	2	1	8	3	0	5	3	3	346
1500 tys. - 1999 tys.	6	2	1	10	4	1	3	1	5	175
2000 tys. i powyżej	2	0	0	15	7	1	1	0	5	188
Ocena własnych war. mater.										
Złe	3	5	1	5	3	1	6	2	3	535
Średnie	1	3	1	9	5	0	2	2	3	545
Dobre	5	3	1	13	5	1	2	1	6	156
Udział w prakt. religijnych										
Kilka razy w tygodniu	3	2	0	7	5	0	1	9	1	123
Raz w tygodniu	2	5	1	6	3	1	3	1	3	693
Kilka razy w roku	3	3	1	11	5	1	6	1	6	306
W ogóle nie uczestniczy	3	3	1	13	5	0	3	1	3	111
Ocena kier.rozw.syt.w kraju										
Dobry kierunek	3	1	0	12	6	0	3	1	3	261
Zły kierunek	3	5	1	7	4	0	4	2	4	778
Trudno powiedzieć	2	4	1	7	2	1	5	4	2	199